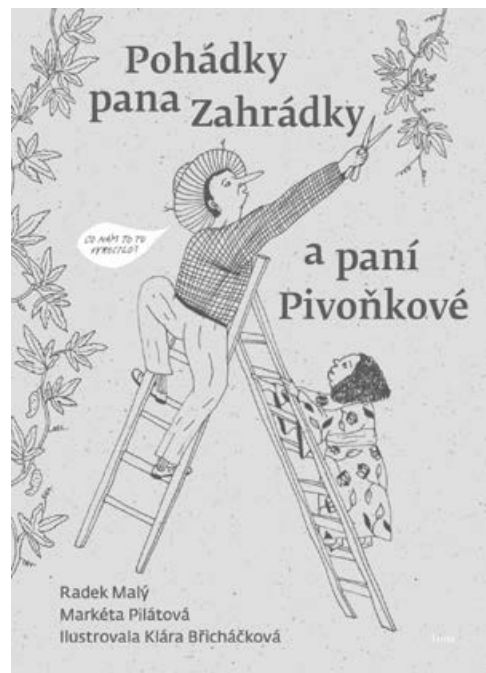

OBRAZY ZAHRADNÍHO ŽIVOTA A PÁR KOUZELNÝCH ÚLETŮ K TOMU

Markéta Pilátová a Radek Malý: Pohádky pana Zahrádky a paní Pivoňkové
Host, Brno 2024, 110 s.

Petra Schwarzová Žallmannová

V šedavě bezbarvých dnech, kdy to za oknem vypadá, že někdo vypnul počasí, kdy není ani zima, ani teplo, neprší ani nesněží a na zahradě je jen nevábne mazlavo barvící všechno kolem do odstínů tlejícího rozkladu, vítám tuhle světle zelenou knihu, jejíž předádky a obálka obsahují pravou trávu, jako doušek živé vody. Ekologický papír a špenátově zelená barva písma jsou estetickou lahůdkou, ale opravdový zahradní relax se dostaví, až když se začtete do příběhů dvou

bujících mělnických zahrad a zakoukáte se do mnoha barevných obrazů ze života pana Zahrádky a paní Pivoňkové.

S trochou stalkerských znalostí ze sociálních sítí se dá předpokládat, že jsou tihle dva alter egy autorské dvojice, která za *Pohádkami pana Zahrádky a paní Pivoňkové* stojí: Markéty Pilátové (1973) a Radka Malého (1977). Ani jeden se svou láskou k zahradničení netají a dospělý čtenář-zahradník nachází v textu neklamné známky mnoha zahradních a zahradnických zkušeností. Okořeněné jsou příhodami z více či méně povedených pokusů zahradní plodiny zpracovávat („*Jedli jste někdy vídeňský řízek? Připravený babičkou, která měla školu hospodyně, v níž se dědily recepty ještě z dob rakouského mocnářství? Asi nejedli, ale tak si představte, že vám někdo dá do řízku místo řízku kytku. Při vši úctě k jedlým rostlinám někdy je prostě nutné nějaké hranice nastavit.*“ – s. 43), obrazy ze života ve včelím úlu či popisy bojů s rozličnými škůdci, včetně hádek s antropomorfizovanými krtky, kteří nenávidí milou paní Pivoňkovou za výsadbu zapáchajících řepčků.

Setkáme se tu s hnojištěm i se zahradníky adorovaným humusem, potažmo kompostem („*V kompostu to totiž žije. To by vám potvrdili všichni ti rozkladači, co byste jich tam jenom našli. Nejde zdaleka jen o žížaly, houby a bakterie, jak by se mohlo zdát. Na přeměně látek zvané humifikace se zde podílejí rovněž roztomiloucí chvostokoci, nenasytné kvasinky a řasy, hladoví roztoči a larvy všelijakého hmyzu. Mít kompost je jako mít zoologickou zahradu, ke které je ovšem dobré mít mikroskop. [...] Prohrabal se vrstvou listů a trávy až tam, kde vládly larvy chroustů. Při tom navíc objevil svou škrabku na brambory, kterou už dávno považoval za ztracenou.*“ – s. 61–63), v němž se panu Zahrádkovi vylihně tabon lesní (jehož hnízdicí zvyklosti doporučuji všem čtenářům vygooglit). Okrajově se autoři zmiňují i o neúspěchu, který zažil snad každý,

kdo si v nadšení pořídil domů kalifornské žížaly a vermikompostér.

Radek Malý prodchl knihu nenáročným rýmováním – ať už umným, jemuž se věnují plzáci španělští potřísnění rýmovníkem, nebo začátečnickým, do něhož se neobratně, ale s nadšením pouští paní Pivoňková se svými haiku. (Kdyby bylo na mně, ráda bych si objednala celou sbírku „*španělské slizozie*“). Věřím, že by tím Radek Malý významně přispěl k posílení zájmu o dětskou poezii v Čechách i na Moravě a následně tím probudil porotce recitačních přehlídek, znuděné klímající u přednesu poezie Jiřího Žáčka.)

Tak jako „*Autíčko sem / autíčko tam / dej mi ho / je moje / to autíčko tvoje*“ (s. 39) patří bezpochyby básnické polovině autorského komba, tuším, že do cizokrajně snových světů se pan Zahrádka a paní Pivoňková propadají hlavně díky Markétě Pilátové. Magicky realistické exkurzy na hřbetě čmeláka a bojové vážky po jednom vydatném včelím bodnutí, případně děsivý „... *slizký černý stín, co kape ze stanu na zem...*“ (s. 82), přivábený otravou ze smaženice z hnojníku inkoustového zapité třemi štipkami bezového likéru, foukají na čtenáře teplým jihoamerickým větříkem.

Z textu je cítit silná, až pedagogická láska k českému jazyku, jeho bohatství a plnotučné vydatnosti, již se oba autoři opájejí a společně jí v každé kapitole zasytí i každého lingvisticky vzrušivého čtenáře. Dosaďte se tu ukojí jak dospělý, tak dítě. Představuji si, jak oba autoři, kteří započali práci na svém zahradnickém opusu v rámci broumovského stipendia, těšilo rozvíjet a větvit jazykové nápady toho druhého. Slovní gastronomie dává čtenáři okusit klasické chutě latinského názvosloví rostlin i živočichů, koření novotvarů (například výbušná limonáda „*explonáda*“, již pan Zahrádka téměř srovná se zemí sousedský bleší trh v Bubnech) i neobyčkle pikantní vzpomínku na dávno zapomenutou literární kuchyni obrozence Jana Svatopluka Presla,

vše sjednocené omáčkou lahodně ochucenou vtipem a situačním humorem.

A aby to nebylo jen o zahradničení, ale taky trochu o pohádkových bytostech, když už se to jmenuje „*pohádky*“, zrodí se na zahradě pana Zahrádky z jeho nadšení pro jazyk hromada malých kouzelných tvorečků, které oba protagonisty, zahradničíci sousedy s velmi odlišnými názory na pěstitelství, svedou už napořád dohromady. Když se tu Hmatoš, Nocimil, Bahoň, Kašikam, Runoš, Zlotvarec, Běloduška a Smučila zabydlí, už není třeba, aby mezi sousedními zahradami stál plot. V noci ho odnese anděl, který zahradu prve počural.

Klíčovým pojícím prvkem všech těch trochu vědeckých a trochu ztřeštěných příběhů o profesorce matematiky, která miluje salát z denívek, a „*úředníka z úřadu pro úřední záležitosti úředníků*“, jsou vynikající ilustrace Kláry Břicháčkové. A nejde jen o ty nádherné, výpravné dvoustránkové akvarely, které v detailu dokumentují zásadní okamžiky zahradního života, ale zejména o ty drobné až nenápadné, komiksovými bublinami opatřené perokresby, které vnášejí do knihy další rovinu humoru a na něž se při otáčení stránky těšíte snad ještě víc než na to, co zase vyvede Zahrádka s Pivoňkovou. Není tu ani jediná dvoustrana, z níž by někdo nevykukoval s prohlášením: „*Stálá teplota je velmi důležitá!*“ (s. 65), nepřevážel slimáky v kolečku nebo nevykřikoval „*Ejhle, bobkovišeň!*“ (s. 87). A korunou ilustrací je samozřejmě zhmotnění všech těch podivných patvorů, kteří se v zahradě v závěru objeví.

Je to čtení laskavé a skočné, trochu překotné a místy nahodile propojené, ale sršící láskou k češtině, zahradě a fantazii. Jestli babička s dědou hledají pod stromček něco, co by s dětmi mohli číst a společně se u toho zasmát, Zahrádka s Pivoňkovou jsou jejich hrdinové číslo jedna. ■